

Numerul 4. Oradea-mare 28 ianuarie (9 februarie) 1896. Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Alesandru Dumas fils.

Din luna lui decembre an. tr. a murit lângă Paris Alesandru Dumas fils (fiul.) unul din cei mai renumiți romancieri și autori dramatici francezi.

Nu este om cult in lume, care să nu fi cunoscut numele acesta. Alesandru Dumas s'au numit doi ómeni, cari au represintat spiritul francez. Alesandru Dumas tatăl a murit inainte de un pătrar

de secol, după ce și-a făcut un nume cunoscut ca romancier și ca autor dramatic in tótă lumea. Drept moștenitor al numelui și talentului seu a ramas fiul seu, care, spre a se deosebí de densus, se scria Alesandru Dumas fils (fiul.) Tatăl, cu tóte că a scris o bibliotecă intrégă și a câștigat parale grozav de multe, a murit sărac; iar fiul a lăsat după sine avere fòrte mare.

Alesandru Dumas fils s'a născut la Paris la 1824 iulie 28. Abiá in etate de 17 ani și-a inceput cariera de scriitor cu un volum de poezii intitulat „Les péchés de jeunesse“. Apoi a însoțit pe părintele seu in călătoria sa din Spania și Africa de sud; rentorcându-se, a publicat un roman. „Aventures de quatre femmes et d'un perroquet“ (Paris 1846—7) care inse n'a avut succesul dorit.

Atunci a inceput să descrie viața lascivă din Paris, cu un ager spirit de observațiune, într'un stil plăcut și cu o dialectică istéță, apărând moralul adevărat in po-triva stricăciunii capitalei și a codicelui moral al societății innalte. In sensul acesta a scris romanele: La dame aux camélias (1848;) Le roman d'une femme (1848;) Diane de Lys (1851;) La botte d'argent (1855;) La vie à vingt ans (1856) cari i-au creat un nume cunoscut in tótă lumea. Succesul cel mai mare l'a avut

romanul seu „La dame aux camélias“, in care infățișează viața nițel idealisată a unei fete căđute, care a murit de ostică. Mai târđiu, a făcut din romanul acesta dramă sub acelaș titlu, care a avut un succes enorm și se jócă și astăzi pe tóte scenele din lume; in limba română, la București, sub titlul „Dama cu camelii“.

A scris apoi o serie lungă de piese: Diane de Lys (1853;) La demi-monde (1855;) La question d'argent (1857); Le fils naturel (1858); Une père prodigue (1859); L'ami des femmes (1864); Le supplice d'une femme (1865), in colaborațiune cu Girardin; Les idées de Madame Aubray (1867); Le fileul de Pompignac (1869); Une visite de noces 1871; La Princesse Georges (1872); La femme de Claude (1873); Monsieur Alphonse (1873);

ALESANDRU DUMAS FILS.

L'étrangère (1876); Les Danicheff (1876) in colaborațiune cu scriitorul rus Corvin; La comtesse Romani (1876) cu Foald; Joseph Balsamo (1878); Denise (1885) care s'a publicat și in foia noastră; Francillon (1887) care asemenea s'a publicat și in „Familia“ și altele.

Ca autor dramatic ocupă un loc de frunte in literatura franceză. Activitatea sa literară dramatică are trei faze. Piesele lui din periodul prim (1852—59) au schimbat direcțiunea dramatică franceză și i-au dat timbrul realist care domnește și astăzi pe scena franceză. Periodul al doile se distinge prin coloritul tendențios și se intemeiază pe studiul sirguincios al vieții adevărate. In piesele din periodul al treile, tendențioase și aceste, se abate din viața reală și de multe ori ajunge nefiresc și fals. El se presintă ca reformator al societății și scrie piesele sale pentru atingerea acestui scop. Ideea acésta îl conduce și in romanul seu „L'affaire Clémenceau (1866), din care la 1890 a făcut dramă, precum și in următoarele sale broșuri: Une lettre; Nouvelles lettres sur les choses du jour; L'homme-femme; Tue-la! Les femmes qui tuent et les femmes qui vont etc.

Din scrierile sale teatrale au apărut o culegere de șese volume (1868—79), in care pentru fiecare piesă a scris câte o prefață. Titlul acestei publicațiuni este „Théâtre complet“.

La 1875 Academia franceză l'a ales membru.

A fost căsătorit de doue ori. Din căsătoria primă nu i-a ramas copii; din a doua a avut doue fete, amândouă măritate.

Resplată.

Șapte ani, ba și mai bine,
Au trecut, de când ți-s slugă
Și să n'am nimic pe mine
Să imbrac? Stăpâne, cine
Te-a slugi numai p'o glugă!?
Șapte ani ți-am fost de rugă
Și in vremi de grije pline
Și de fugă!

Șapte ani! Și gol ca napul
Vrei să me gonești din casă?
Doră nu te-a trage capul
Ca să me plătești cu șapul
Cel mai slab din turma grasă!
De nu-mi umpli punga rasă,
Prețul celor opt boi scapu-l —
Bani pe mesă!

Ai avere, ai de toate:
Locuri mari de arătură,
Cară lungi cu patru roțe —
A te 'ntrece cine pôte?
Ai și rite 'n băătură;
Laptele din turma sură
Cinci gălete se socôte
La mulsură.

Tu cu cupa numeri banii;
Eu in pungă n'am nici unul.
Tu-ți petreci in bine anii;
Eu duc traiul ca sërmanii.

Tu ești cel bogat și bunul;
Eu ți-s cel reu și nebunul,
Și m'omori cruțând cărlanii
Cu ajunul.

Și de ce sânt ăstea ôre?
Pentru că ți-am strins averea
Cu grea muncă și sudore?!
Nu e dréptă-a mea plânsore?
Spune-mi, dar să nu-ți verși ferea,
Că-mi stîrnești nemângăierea
Și-asta tare reu me dore,
Perd puterea!

Decă tu ești plin ca stupul,
Eu să nu am nici atăta,
Cu ce să-mi acoper trupul?
Cu ce-mi dai tu eu astupu-l.
Reu nu ești dór intr'atata,
Inima mea, amărîta,
Să o sfășii ca și lipul
Dându-mi bâta.

Dară nu așa să fie,
Nu-ți bag la nimică vina.
Tu ești om de omenie
Și ai fete cu moșie —
Di să frigă 'n grab' găina,
Pune ici pe mesă cina
Și resplată dă-mi tu mie
Pe Irina!

P. O. BOCCA.

Deputatul nostru.

Comedie originală in 3 acte.

(Urmare.)

ACTUL II.

Scena represintă un salon tot de provincie; uși și ferestre in fiecare laturi; mobile etc.

Scena I.

ANA și pe urmă CARAMANLIU cu nevêsta.

ANA (singură, aduce doue cafele și le pune pe mesă. Din sala de alături se aud mai multe voci.)
VOCI. Vivat! . . . Trăescă viitorul prefect și viitorul deputat.

ANA. Tare sucită mai e și cucóna lui dnu Caramanliu! S'a pomenit deputătésă fără șcirca lui Djeu, și acum crede că cine șeie ce e de capul ei! Nici n'a isprăvit ălalăți cu mîncarea, și s'a sculat de la mesă; se cêrtă cu bărbatu-seu, pentru ce a primit ăsta prefectura de Constanța. Le-am adus și eu cafele aici ca să se certe in bună pace. (Ese, pousă puțin — intră Caramanliu cu Zinica, corbind aprins.)

ZINICA. Se vede că n'aveai alt ceva mai bun de făcut, decât să-mi primești o pécătósă de prefectură, și-ai unde? La marginea pămîntului: la Constanța! . . . Audi hal? . . . Aferim! . . . O să riđă și curcile când-o audi.

CARAMANLIU (ia cafêna și sôrbe.) Ei draga mea! Nu ești încă in stare să 'nșlegi politica! . . .

ZINICA. Să-ți spuiu drept, nici n'am zor s'o 'nțelegi! Asta numești dta politică, să te isolezi în bălțile-alea? . . . Frumôsă politică! Deu! n'am ce dice! Cum sînt eu delicată, te pomenesci c'o să capăt vr'un junghiu p'acolo de n'o să me pot scăpa de densusul cât e lumea. (*Își ia cafeua și sôrbe supărată.*)

CARAMANLIU. Dar bine dragă, ai idee barem ce va să dică o prefectură, de te-aprîndi așa?

ZINICA. Ei asta e acușă? N'o să me faci atât de prôtă ca să-mi inchipuiu eu că prefectura e mai mare decăt ministerul? . . . Ce mai trebă! . . . Și-apoi știi una? Nu vreau cu nici un chip să te vîd prefect la Constanța! M'ai înțeles? . . . Ești deputat, slavă Domnului! Trebile-ți merg destul de bine! Stăm mereu în capitală! Ce mai vrei? . . . Fă-te prefect în București, decăt ții așa de mult la prefecturi; dar nu me espune pe mine să me bolnăvesc p'acolo! . . . (*Caramanliu sôrbe cafeua — Zinica a parte.*) Ce s'ar face bielu Gogu dec'ăș plecă? . . . Mititelul! Și ține așa de mult să stau mereu cu densusul! Nu e vorbă, me costă bunisore parale, dar incaltea e liněr și frumusel! Nu-mi pare reu.

CARAMANLIU. Ori ce mi-ai dice acum, e de prisos: am promis ministrului c'am să me duc, și 'nțelegi că nu se calcă așa de ușor caventul dat unui asemenea personaj mare . . . Și-apoi, ce duci frate alăta grije? Parc'o să ne 'ngropăm la Constanța! . . . Mergem de doue ori pe săptămână, și restu stăm la București . . . Dar cum credeai tu?

ZINICA. Așă! . . .

CARAMANLIU. Se 'nțelege! . . . Hm! . . . Păi cînd ți spuiu eu că tu nu 'nțelegi politica, nu vrei să me crești? . . . Prefectul se numeșc într'un județ numai să fie un cap acolo. Paregzamplu cum ar fi al nostru d'aici, care acum e dus la Brașov. N'are altă atribuție, decăt la 6 luni să inspecteze județul, și de doue ori pe săptămână, decăt s'o ducă la prefectură ca să iscălêscă hârtiile, e berechet! . . . Treba nialată o face directorul și subprefecții! Ai înțeles cum devine chestia?

ZINICA (*luminată*). Ori cum dar te-ai cum grăbit: știeai că ai o nevastă acasă, pentru ce n'ai venit s'o 'ntrebi și pe dînsa mai înainte de a promite?

CARAMANLIU. Ei, asta e acum? S'a făcut, s'a făcut! (*Intră Trifoiu, Basmandache, Sadagureanu și Mirinescu.*)

Scena II.

Cei de sus, TRIFOIU, BASMANDACHE, SADAGUREANU, și MIRINESCU.

TRIFOIU (*se apropie de Caramanliu scîrînd și-i iulinde mîna*). Îmi fac o plăcere și datorie în acelaș timp, dragă, ca să salut pe viitorul prefect.

CARAMANLIU (*îi strînge mîna*). Îți mulțumesc, dle Trifoiu.

BASMANDACHE. Me 'nțelegi dta, aceea ce ne-a spus dl Caramanliu la măsă, me 'nțelegi, este de fôrte mare însemnătate . . . căci . . .

TRIFOIU. Păi bine dragă, pécatele mele, noi jucăm păpușile aici? . . . Ce-am spus și eu la măsă? . . . C'ășă e!

BASMANDACHE. Me 'nțelegi, par că eu dic altfel? . . . Așă e! . . . Are droplata, me 'nțelegi!

TRIFOIU. Se 'nțelege că are dragă! Una și cu mine face doue. (*Servitôrca aduce cafelele.*)

MIRINESCU. De pătorea asta sînt și eu; și dic: decăt guvernul a făcut vr'odată o alegere nimerită, a

făcut-o acuma, numind pe dl Caramanliu, deputatul nostru, prefect la Constanța.

BASMANDACHE. Me 'nțelegi, fôrte bine! E om destul de capabil!

TRIFOIU. Nu jôcă păpășile, cum o fac alții, dragă.

ZINICA. Nu ve luați cafelele, că se răcesc? (*Își ia ficcare câte-o cafea și se aședă în formă de cerc; intră și Zoe și se aședă lângă Zinica.*)

CARAMANLIU. Primarule dragă, tot mai ești supărat pe mine?

SADAGUREANU. Ei așa? . . . Ce-aveam de 'mpărțit amêndoi?

CARAMANLIU. Asta o dic și eu! . . . Pôte c'ai drept și dta; dar eu, ca mai bêtân, știu mai bine cum se pipăiu lucrurile . . . Ei? . . . Ai mai aușit ceva despre Frunzeanu?

SADAGURIANU. Se dice c'o să plece la București cu vre-o câțiva proprietari, ca să protesteze contra violării domiciliului d'asêră.

CARAMANLIU. Deu! . . . I'auși frate? . . .

TRIFOIU. Pécatele mele! . . . ce violare dragă? Aia a fost violare? . . . Par că jucăm păpușile!

BASMANDACHE. Cum violare nene? me 'nțelegi! . . .

SADAGUREANU. Adică, între noi fie đis, a fost nițică violare; Dumitrache i-a spart tôte gémurile, și-a arestat și pe Festilici din grădină! Nu e vorbă, ordinul eu l'am dat!

CARAMANLIU. Ei și? . . . s'admitem c'a fost așa! Ce e cu asta? s'a scufundat pămêntul? Nu! dar eu cînd m'am ales, cum a fost? Păi deochiat mi se pare, i-am închis eu o săptămână înainte de alegeri și nu s'a mai făcut atăta tevatură!

BASMANDACHE. Se 'nțelege, me 'nțelegi!

CARAMANLIU. Lasă că s'a procedat destul de bine! (*La urechea lui Sadagureanu.*) Am să vorbesc cu ministru să ve decoreze p'amêndoi.

SADAGUREANU (*a parte*). Mulțumesc cucóne Caramanliu.

MIRINESCU. Dar nenea Gogoșescu unde s'a dus? Nu-l mai vîd de mult printre noi.

ZOE. L'a chemat Ioachimescu vis-a-vis! Se 'ntóree-acuma.

MIRINESCU (*a parte*). N'am să-l mai slăbesc pe nenea Sadagureanu nici mort; trebuie să cađă el în capcană. (*Invitații vorbesc între ei.*)

SADAGUREANU (*a parte*). Elena și Festilici mi-au spus eri că să fac ce-oi face și să conving pe Basmandache și pe Trifoiu, să se abție de la vot, séu să trecă pe partea noastră. I-am spus lui vêru-meu să le vorbescă, promițendu-le câte 500 de lei și câte-o slujbușoră, cînd o veni la putere.

CARAMANLIU. Dar cu 'ntrunirea noastră ce se mai aude? Eu cred c'o s'avem destulă lume? . . . Adică se 'nțelege că o s'avem! . . . Și trebuie! . . . Cînd n'a avut guvernul? . . .

BASMANDACHE. Me 'nțelegi, guvernul în totdeauna e tare la alegeri.

TRIFOIU. Păi vai de pécatele mele, eu nu dic tot așa?

MIRINESCU. Adică dvóstre ve faceți cumva ilusii că Frunzeanu are să stea cu mînile în busunar? Ei aș! . . . Are să lupte și el.

CARAMANLIU. Ei asta e și dta dle profesor! Și dec'o să lupte, ce e? Mai înteu cine-a fost eri la dl Frunzeanu al dtale?

TRIFOIU. Vai de pécatele mele! cine-a fost dragă?

CARAMANLIU. Toți aceia cari nu mai găsesec re-fugiu în partidul nostru guvernamental...

BASMANDACHE. Me 'nțelegi, trec în opoziție.

SADAGUREANU. Me mir ce și-o mai fi pier-dând omu-ăsta timpu cu candidatura?... Nu vede frate, că nu face de el deputația?

TRIFOIU. O să-l săturăm noi 'e opoziție! Dar ce? Jucăm păpușile noi?... Una și cu una fac doue... și-apoi Festilici ăla, vai de păcatele mele, o să vedă el pe dracu!

CARAMANLIU. Apropo! de Festilici: e tot in-chis, primarule?

SADAGUREANU. Am dat ordin să-l libereze toc-mai după ce s'o termină cu alegerea. Pote să se ducă pe urmă să me reclame unde o pofti.

CARAMANLIU. Dar eu nu sunt p'aici? (*Întră Gogoșescu și Ioachimescu foarte furioși; acest din urmă ține în mână un manifest tipărit cu roșu.*)

Scena III.

Cei de sus, GOGOȘESCU și IOACHIMESCU

GOGOȘESCU (*furios*). A! Mișei!.. Miserabilii!.. Au împărțit manifeste cu roșu... Ei lasă, decă e vorba așa, că le-arătăm noi manifeste!

TOȚI (*surprinși*). Ce e?... Ce s'a 'ntemplat?

IOACHIMESCU (*în cubnea furiei*). Frunzeanu a făcut manifeste cu roșu, crezând c'o să ne sperie...

SADAGUREANU (*a parte*). Dec'ar și ei că eu le-am redactat?

TRIFOIU. Vai de păcatele mele dragă! Și ce serie în manifestu-ăla? (*Gogoșescu își șterge fruntea.*)

IOACHIMESCU. Infierăză guvernul.

BASMANDACHE. Me 'nțelegi, adică pe noi?

GOGOȘESCU. Da! Dice că suntem reacționari! Că am furat județul, și că ne face răspunzători de toate faptele noastre... Ascultați și dvostre s'auziți, ce scrie. (*Citește cu pasiune.*) Cetățeni alegători!... Un act de cea mai mare nelegiuire s'a seversit în orașul nostru! Sbirii partidului vitrig, — țintește în noi, — și ai poliției, aci e vorba de Dumitrache, — cari nu mai au nimica sfânt. (*Semn de desaprobare din partea asistenților.*) Au căleat în picioare pactul nostru fundamental, atentând la cuvântul unui cetățan, prin violare de domiciliu.

GOGOȘESCU. Miserabilii!... Auți ce se scrie?

TRIFOIU. S'a apucat să jöce păpușele opoziția, păcatele mele.

SADAGUREANU. Ei, și mai la vale.

IOACHIMESCU (*citește*). Veți răbdă voi öre, ea să se petreacă astfel de fapte barbare, în scumpa vöstră țără?... La luptă dar, și jos cu infamii cari merită tot disprețul vostru suveran!... Să-i infierăm... etc. Ei? ce diceți? Avem să stăm cu mâinile în busu-nar? Opoziția asta își face de cap.

BASMANDACHE. Me 'nțelegeți...

MIRINESCU (*în taie cuvântul*). Nu e timp, dă me înțelegi acuma? Intrebarea e, ce fucem?

IOACHIMESCU. Aș dice să facem și noi un manifest mai aprins, să-l tipărim cu bordo, și să spunem că opoziția voește să vëndă țera muscalilor; și în acelaș timp, să trântim un articol fulgerător în „Voința Țerei“, în care s'arătăm alegătorilor și țării întregi, că opoziția, miserabila și murdara de opoziție, complo-téză diua 'namiéda-mare contra siguranții statului! Că sânt minciuni sfruntate aceea ce mișei debiteză pe socotéla guvernului și că decă poliția a intervenit, a

făcut-o acésta în urma scandalului meschin, injghebat de acei murdari.

BASMANDACHE. Me 'nțelegi dta... foarte bine! Eu aș merge și mai departe și aș inchide opoziția, me înțelegi!

MIRINESCU. Ei, bravo! Vorbiși de te prăpădiși... (*Îl imităză.*) Apoi, me 'nțelegi dta, decă inchidem opoziția, me 'nțelegi, ne aprindem și mai reu pae 'n cap. Acum e prea târziu, me 'nțelegi! Trebuie făcut asta 'naintea manifestului, me 'nțelegi?

TRIFOIU. Förte bine dragă, păcatele mele, să lucrăm cum dice dl Ioachimescu! Una și eu una fac doue!...

BASMANDACHE. Decă e așa vorba, me unesc și eu: Să cadă opoziția și sus guvernul!

CARAMANLIU. Ușor... luați-o mai domol: să mergem d'o cam dată la redacție, să ne consfătuim acolo! Aici are să vie alegătorii! Trimitem o telegramă la București, să liniștim spiritele.

TOȚI. Bravo! Să mergem la redacție și să scrim articolul.

TRIFOIU. Să mai poftescă acum opoziția, decă-i dă meși, păcatele mele! C'o să le-arătăm noi, că una și eu una fac doue!

GOGOȘESCU. Zoe dragă, remăi tu aci cu dnu Carmanliu și 'ngrigiți de primiți bine invitații în salo-nul de alături unde am aședat tribuna; ne 'ntörcem numai decăt și noi... Mergi primarule?

NICU. Vreau s'aștept pe Dumitrache ca să-i dau s'aducă mâne de diminéță ömenii, pentru formarea bi-roului.

GOGOȘESCU. Bine! remăi atunci.

MIRINESCU. (*a parte*). Decă e așa, nu plecăm nici noi; pöte să tragem vr'un folos.

TRIFOIU. Păcatele mele dragă, o să vedă opozi-ția pe dracu, că noi nu jucăm păpușile-aci. (*Es cu toții; remăne în scenă numai Sadagureanu.*)

(Va urmă.)

GR. MĂRUNȚEANU.

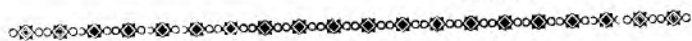
I n i m ă .

*Ascunsă scaldă în lacrimi arse
Imaginea-i fermecătoare,
Și 'n fața lui remăi o piétră
Nesimțitoare.*

*Te lupti păgână inimioră
Să mă te 'nvingi ca pe-o dușmană
Și 'nvingerile cât te costă
Șermană.*

*Și-ntr'aderăr învingătoare,
Nebuno, pururea deprinsă
Să 'nvingi, ești numai de te dai tu
Învinsă.*

ELENA DIN ARDEAL.

Femeia bine povățuită, bine condusă, prin inima ei va mântui și reinoi lumea.

*

Isbânda fără primejdie este un triumf fără glorie.

Pe gheață.

Poiana somnorosă.

— Legendă aflată între hârtiele lui Dietrich Krickerböcker. —

De W. Irving.

(Urmare.)

Brom care avea un grad de cavalerism dur în natură, bucurându-se de relațiile sale, bucuroș ar fi făcut din relațiile acestea un motiv de rebel deschis și și-ar fi rădicat pretensiunile asupra fetei, după logica simplă și concisă a călăreților de odinioară, după „dreptul pumnului“, dar Ichabod cunoștea prea bine superioritatea puterii dușmanului său, ca să se coborâ cu el în arenă; el a auzit bine de laudele lui Brom, că îl va împătura și-l va pune în cuiu și de aceea el încă era prea cuminte ca să nu deie ocaziune la așa ceva. Era un ce foarte provocător în sistemul acesta pacifist și totodată incurcat; lui Brom nu i-a rămas altă de făcut decât să pornescă cu curajul de care dispunea și să începă cu glume grose țărănești. Acum Ichabod a devenit obiectul de persecutare al lui Brom și a soților săi. Ei au început să-l moleștească pe domeniul său de până acuma; i-au afumat școala de cânt astupându-i fereștile, i-au spart noaptea școala cu toate că o întărise cu nule și cu lațuri pe la ferești și tot au resturnat cu fundul în sus, încât bietul învățător a început să creadă, că toți strigoii și moromițele din țară își țin acum aici toroboiul lor. Ba Brom în cutezarea sa a mers și mai departe și se trudiă la toate ocaziunile ca să-l facă de ris în ochii domniței sale, aducând un câine cu sine care urlă foarte ciudat și rugându-l ca să învețe și pe acesta glasurile.

Așa au mers treburile oare câtva timp, fără de a produce vre un efect material în situațiunea relativă a puterilor beligerante.

Într-o după-mișcă frumoasă se ședea Ichabod gânditor pe catedră, pe un scaun înalt, ca un rege pe tron, de unde el de comun observă tot ce se făcea de regimul său literar. În mână sa ținea o nuia de alun, sceptrul puterii sale despotice, până când jorda dreptății se hodiniă pe trei cuie înapoia tronului, — ca o grăză constantă a făcătorilor de rele. O mulțime de articoli de contrabandă și arme descoperite și confiscate de pe la copiii cei rei, steteau înaintea lui pe măsă — precum: mere și pere de jumătate mâncate, pușci de soe, sbornăitoare, pișcătoare de mușce și legiuni întregi de cocoși de hârtie. După apariția, de bună seamă a trebuit să se întâmple un act cumplit de justiție pentru că școlarii săi toți erau sirguincioși și gârjobați peste lecțiunile lor, — afară de vre-o câțiva cari șopteau încet pe la spate pândind cu câte un ochiu chiorș toate mișcăările învățătorului. În totă școala domniă un bombănit lin și plăcut. Îndată apare înaintea școlii un negru în vestimente de pânză albă și c'o pălărie mică pe cap, ca coiful lui Mercur, carele a sosit călare pe un mânz spărlit, condus în loc de căpăstru de un ștrâng legat de grumazi. El a venit, pocnind cu biciul, cu o invitație pentru Ichabod la o petrecere vială, la o serbătoare mare, care va avea loc în seara aceasta la Van Tassel și isprăvind și misiunea sa, cu un aier plin de importanță și trudindu-se să se folosescă de cuvinte alese, a pornit îndată iară înapoi.

În școala cea de mai înainte liniștită, îndată se naște o galagie și o escitare mare. Școlarii au trebuit iute să-și isprăvescă ocupațiunile fără de a se opăci la nimicuri. Aceia cari au fost mai vieni au sărit jum-

tate din lecțiunile lor fără pedepsă, iar cei mai greoi mai căpătau câte una, ca să se însuflețească și să se grăbescă, ca ajutor pedagogic la câte un cuvânt greu. Cărțile au fost aruncate la o parte, fără de a se pune la locul lor, sticlele cu negrelă și băncile resturnate și totă școala a fost cu o oră mai înainte de timp incuiată, — până când copiii de bucurie c'au scăpat așa de timpuriu, ca o legiune de drăculeți săriau, strigau și se dedeau de a „durra“ pe costă. Ichabod cel înamoresat acum a petrecut cu o jumătate de oră mai lung înaintea oglinzii — ca de comun, periându-și bucele înaintea unui fragment de oglindă acățat în școală și curățându-și mâncărușul cel mai bun și într'adevăr unicul ce avea. Ca să potta apăre înaintea domnișorei sale într'un stil de cavaler adevărat, el și-a împrumutat un cal de la țeranul unde ședea în cvartir, de la un Holandez bătrân și infocat, cu numele Hans van Ripper și încercându-l elegant așa a plecat, ca un cavaler pribeg în afaceri aventurose.

Inse mie mi-se cade în spiritul adevărat al unui roman istoric ca să raportez precis despre apariția eroului nostru și a calului său.

Animalul acesta, pe care călăria, era un cal olog de plug, din care, afară de năravurile lui cele rele, mai nimic n'a rămas.

Eră uscat și flocoș, avea grumazi de oie și un cap ca un ciocan. Căma lui răsă cu codă cu tot, erau încălțate și pline de scăieți; un ochiu și-a pierdut puterea vederii de mult și era țepăn și misterios, dar pentru acea celalalt selipiă într'adevăr drăceșce. Totuș odinioară, când a fost în vremea lui, a trebuit să aibă foc și curaj, decât judecăm după numele lui „Gunporder“ (prav de pușcă.) El a fost într'adevăr o călărie favorită a stăpânului său, a lui van Ripper cel choler, carele ca și călăreț furios, de bună seamă a oltuit ceva din temperamentul său și calului, — pentru că bătrân și olog cum părea, totuș mai multă drăcie zăcea în el, ca în ori și care mânz din giur.

Cu figura lui Ichabod se nimeriă bine un atare cal. El călăria cu scări așa de scurte, că mai dedea cu genunchii de oblănc, cotele lui ascuțite steteau ventriș ca șoldii lăcustelor, până când corbaciul îl ținea perpendicular ca un sceptru în mână, așa că începând a tropoli, mișcarea mânilor lui semănă cu baterea aripilor de la paseri. O pălărie micuță se rădima de spinarea nasului, iar aripile mâncărușului fluturau până pe la coda calului. Asta a fost apariția lui Ichabod și a călăriei sale când a eșit pe porța lui Hans van Ripper, de ai fi cugetat că-i o viziune, nu alt ceva.

Eră, după cum am șis, o frumoasă și de toamnă; cerul era limpede și senin și natura purta acel vestiment avut și aurit, pe care noi totdeauna îl înșoțim cu ideea de bogăție. Pădurile s'au învălit în o cefă brună și galbină, iar unii arbori mai frageți, în urma brumei, au căpătat colori brilante de portocale, de purpură și de scarlat.

Cărduri lungi de rațe sălbatice începeau a apăre gâgăind sus prin aer; glasul verzeții s'auziă din tuțele de alun și de fag, iar din miriștile din apropiere resună plin de voce bună cântecul poturnicilor. Paserile cele mici chiar își țineau banchetul de adio și în trailul lor abundant fluturau voioșee și ciripând din tufă în tufă, de pe o clombă pe alta, saturate și întrecute. Aici era onesta gușă-roșie, favoritul acesta al tinerilor vânători, cu fluierul său certător; aici ciocărliele ciripitoare, cari sboră în nori; ghăunoii cu aripile aurite, cu creșta sa roșie și cu gulerul lat, și paserea co-

drilor cu aripile jumătate roșii, cîoda galbănă și cu căciula micuță pe cap; dar nici țarca vînetă, nebuna acésta clevețitoare, in haina ei albastră, cu ismene albe, nu lipsia, ci tot clonțania și se plecă făcînd la complimente, ca și cînd ea ar trăi bine cu toți cîntăreții din liveți.

Așă tropsia Ichabod incet de-a lungul drumului, cu ochii sei deschiși, la tóte semnele abundante de bucătărie și plin de deliciu la vederea scumpetelor tomatice. De tóte părțile el vedea o mulțime mare de mere, unele steteau încă acățate de clómbce, altele erau deja adunate și pachetate in corfe și in butóie pentru tîrg, iar mulțimea sta grămădită in vravruri pentru tîesc. Mai departe vedea cîmpuri late de cucuruz cu bómbele lor aurite, străbătînd prin hospela indoite și promițînd turte și puddinguri, iar pe sub ele zăceau bostani galbini, intornați cu fólele luciu cîtră sóre și dând cele mai frumoase aspecte de pasteturi. Cînd a trecut peste cîmpiile de gráne, cari miroseau ca cojnițele de albine, i s'a iscat in minte o presimțire delicioasă de pogăci cu unt și cu micre séu umplute cu licitar, pe cari mánile cele micuțe cu gropițe ale Catarinei i le va prepará odată.

(Va urmá)

DR. T.

Că astăđi . . .

Că astăđi ochii mei nu pórtá
Atáta dragoste și foc,
Și că mai mult nu sînt oglinda
Visării mele de noroc,

Și că, a lor lumine stinse,
Ađi nu mai pot să le aprînd,
Sub farmecul privirii tale,
Ca altă-dată — tresărînd :

Nu e, că sufletul și gândul
Meu, astăđi nu te-ar urmări,
Și nici pe tine dóra
Eu ađi, mai mult nu te-aș iubi

Ci este, că in urmă-ți, dragă,
Atát-am plâns — și suferit,
Incât și ađi mi-s tulburi ochii,
Și nu am focul de privit!

ENE A P. BOTA.

Ingrășarea anormală.

(Obesitatea.)

Ingrășarea peste măsură ține de o predispoziție naturală, căte odată ereditară, in se lórtce mult influențată și de o alimentație abundentă, de bătura unor mari cantități de lichide, cu deosebire vin, bere séu diferite bături spirtóse, și de lipsa de exercițiu séu de mișcare suficientă.

In adevăr, mai toți obesii mánăncă mult și alimentele fainóse, grase și dulci, contribuiesc cu deose-

bire la ingrășare; de asemenea dorm mult și máncaarea esagerată insoțită și de lipsa de exercițiu, face ca alimentele să nu se ardă complect in organism, ci să se imagasineze sub formă de grásime in tot corpul, dar mai ales la pântece, la sin, spate, partea superioară a còpselor și in interiorul corpului, unde grásimea forméză cîte un strat gros impregiurul diferitelor organe, impregiurul rinichilor, ficatului, inimei, etc.

Din cauza ingrășerii anormale, greutatea corpului care obișnuit e de 65 kg., póte creșce chiar pánă peste indoiitul acestui număr.

Intrebuințarea in alimentație a unei mari cantități de lichide, încă contribue la ingrășare, in se nu atáta de defavorabilă este apa curată, cāt sînt alte bături ce conțin alcool ori diferite substanțe amilacee séu zaharóse, ce contribuiesc la ingrășare. Astfel este berea, ce mai conține pe lângă alcool, maltosă și destrină, apoi vinurile, liquerurile, cafele prea dulci, etc.

Alcoolul băturilor spirtóse se arde in parte in organism transformându-se in acid carbonic și apă; acéstă ardere a lui, scuteșce arderea alimentelor, cari se pun atunci sub formă de grásime. Pe de altă parte alcoolul in cantități mari, degeneréză tóte țesăturile organismului, favorisând formarea de grásime chiar in dauna diferitelor organe.

Tendința la ingrășare, apare de obicei pe la vîrsta de 30—40 ani; une-ori in se obesitatea e precoce, putînd apare la membrii unei aceleiaș familii, cu mult mai de timpuriu.

Obesitatea, pe lângă că este o stare patologică supérátóre și neplăcută, apoi și hólele se presintă sub formă mai gravă la obeși. De și grași, sînt une-ori anemici și simt o slăbiciune musculară; alții sînt adesea predispuși emoragiilor celebrale, adesea sufăr de astmu. Diabetul, guta séu calculile (misipul) pot insofi obesitatea, cu care impreună constituiesc un grup de hóle ce in patologie pórtă numele de hóle printr'un viciu in nutriție, prin incetinirea fenomenelor de nutriție. Incetinirea fenomenelor de nutriție face ca alimentele să nu póta fi intrebuințate in totalitatea lor de organism și atunci constituiesc grásimea in esces.

Cum se combate obesitatea. In prima linie, un regim anume trebuie urmat in privința hranei și a exercițiului. Apoi se intrebuințéză și unele medicamente, cari au proprietatea a favorisá eliminațiunile naturale. Hrana trebuie să fie regulată, puțin abundantă și compusă din cárnuri fripte, salate, legume verđi, nu in se fainóse. Páne puțină, nici decum unt, grásimi séu substanțe dulci. Vinul să fie băt in fórtce mică cantitate (100 gr. pe đí), și amestecat cu apă. E fórtce important ca bătura in general să fie redusă la minimum și să nu se useze de bere séu spirtóse. In privința exercițiului, umbletul mult e indispensabil, in se pe de o parte nu trebuie să fie repede, iar pe de alta să fie progresiv (de la 6—20 km. pe đí.) Somnul, 6—7 ori pe đí. Medicamentele mult intrebuințate odinórá, precum Iodurul și Potasiu in dosă mare, alcalinele ca Bicarbonatul de Sodiú, etc., au o acțiune in doelnică. Apele de Marienbad își datoresc eficacitatea acțiunii lor purgative, ceea ce slăbeșce organele digestive, decă se abuséză de densele. In tratamentul obeșității, e nevoie de o mare perseverență și răbdare din partea bolnavilor, in aplicarea regimului menționat, căci cea mai mică abatere póte intărđiá efectul căutat și nimic tot ceea ce abiá se obținuse.

DR. IOAN POENARU.

POPORUL.

Descântecul de mărit.

Ajută-mi Dómne, Maria maică sântă.
Fata care voiește să se mărite astfel, are să-și ia o secere, o lopată, o rudă, 'n a cărei vîrf să fie un „ijog“ — apoi merge cu baba știutóre (vrăjitóre) la o vale; de are mamă, duce și pe mamă-sa; iar de nu, trebă să mai ducă pe cineva ca să fie trei, inse ajungînd la vale, fata țipă 'n vale lopata, ijagul cu ruda — de cari ține mumă-sa ori alta bunăvoitóre, ca să nu le măie apa.

Fata intrînd in apă, sare peste lopată, și ijogul cu ruda 'nainte și napoi, pe cînd (vrăjitóre) descântecătóreă cu astfel de cuvînte descântă:

„Dă, dată după lopată,
Dă, ijog după noroc,
Precum vin firele de grâu 'n secere,
Precum trage sîracul la pomene, (comendări)
Precum trag beșivii la birturi —
Așă să tragă peșitorii la N. N.“

(Astfel se rostеше de 3 ori.)

După ce le-a rostit așă descântătóreă, o chiemă din apă pe fată și pe mamă, apoi lopata, ijogul cu ruda le pun la marginea (apei) țermurelui.

Descântătóreă ia fata de mână, și merge cu ea in mijlocul apei curgétóre, unde o aplécă mai întéiu cu capul cătră resărit, — o despletește și-o aplécă până ajunge cu (capul) përul 'n apă. Apoi cătră apus, cătră miédăđi și miédănópte, rostind in cele patru părți (regiuni) următórele cuvînte:

„Precum se adună (se scurg) apele din tóte părțile 'n mare, de la resărit, miédănópte, așă să se adune peșitorii la (N. N.) și precum merge apa acésta cătră apus — așă să vină peșitorii la (N. N.)“

Fata cînd a plecat de acasă, a luat și un ciocărtaș* la statul babei știutóre. In olul acela descântătóreă îi spune să ieie apă, ședînd cu capul spre resărit, ajungîndu-i përul in apă — și după cum baba va numără 1, 2, 3 — 9 ori să ia din apă prin pëř — dar să nu vorbescă un cuvînt, — vrăjitóreă îi aruncă pëřul tot peste cap inainte (pe față) și ajungînd in apă — așă o aplécă in tóte părțile, luând apă 'n ciocărtaș de 9 ori din tóte părțile, de tot de 36 ori, cînd ea rostеше in acest chip:

„Maria maica sântă, Tu-mi ajută, că nu iau apa acésta din apa lui Iordan pentru alta, ci numai pentru „data“ lui N. N. ca să vină de unde-i va fi partea și norocul. (Dacă fata e îndrăgostită de cutare, îi spune numele.)

De regulă se 'ntemplă, că ele iubesc mai tóte câte un fecioraș, dar feciorașii mulți nu voiesc a șei de bietele; adecă iubește, și nu e iubită.

Mai departe dice: In apa lui Iordan s'a botezat — cu apa lui Iordan s'a increștinat, cu acésta apă să se curățescă de tóte legăturile — impedecările, amestecările, să se deslege, să se despărțescă, să se curățescă — ori ce ar fi făcut pus — legat — de a fi dat — ori gurile rele de babă, moș, nevěstă, fecior, fată, nēm, străin — tót să pëřă, tóte să se desfacă, tóte să

* Un vas mic străformat=din ol — așă, că țipă ciurul din el și-l pune la foc de arde și negrește pe de-o lature — ciocărtaș (ol părăsit.)

pëřă, ca să vină „data“ lui (N. N.)“ — Io ieu apa ca să se dea calca „Datului“ și să fie deslegat precum e deslegată apa lui Iordan — precum nu-i póte sta nime in cale apei lui Iordan, așă să nu póta sta nime 'n calca norocului a „dăđii“ lui N. N.

Apoi se întorce descântătóreă incotro urlă apa, luând secerea cu care de trei ori taie 'n apă dîcînd:
„Dómne, tu-mi ajută Maria maica sântă, că nu taiu apa asta, ci taiu tóte impedecăturile, legăturile, oprelișcele, incurecăturile, crimpitele, boscóncele — și tóte farmecele ce ar fi — și s'ar află de N. N. nu se póte mărită“.

„Taiu legăturile lătâne-seu, a mumei sale, a frate-seu — a surorii, mătușei, unchiului, a Anișcei pis-mașe și a Dochii vrășmașe, — dîcînd in șir pe toți de care-ș ține că e legat norocul, „data“ fetii, in fine amintește tóte babele din sat, precum bărbații și fetele bētrâne despre cari cugetă că ar sta 'n calca norocului ei — ori cu gura — ori cu vrăjitóre.

Decunva fata țintește la cutare fecior, e 'ndrăgostită 'n el — atunci descântătóreă rostеше 'n apă următóreă (dicală) descântec:

Dómne, Tu-mi ajută,
Maria maică sântă!
Ca (N. N.) numele feciorului
Să nu aibă alinare,
Stare, pace, hodină și repaus,
Până atunci să nu póta lucră,
Până atunci să nu póta mîncă,
Până atunci să nu póta dormi,
Nici bea — jucă, să ridă să glumescă,
Ba chiar nici socoti, până la (N. N.) va veni.

Apoi vin acasă cu tóte tot fugind, fata pune (scutele) lopata, ijogul și secerea de unde le-a luat; apoi ia o sulă, un cuțit, o furchișă și in brațe perituri de melișă (posponișă, ori dărlături de cânepă) de cari este la tótă casa in ori ce timp al anului, căci o folosesc și la facerea de traiu bun cu bărbatul.

Cu acestea merg in grădină, ajungînd la un „prun“. fata lėgănă de un prun și precum o-a invățat descântătóreă, dîce:

„Dómne, Tu-mi ajută,
Maria maică sântă,
Că nu lėgăn prunul aista,
Ci lėgăn data mea.“

După cari dîce mai departe baba așă:

De-o fi 'n țeră,
Să vină pe sêră;
De-o fi 'n codru,
Să vină pe ijogu;
De-o fi 'n loc reu,
Scape-l brėu meu;
De-o fi 'n voie rea,
Scape-l secerea,
Să vie la gura mea.

Apoi scutură de trei ori de prun așă, incăt să se scuture din rădēcini, apoi vrăjitóreă impunge prunul cu sula, cu cuțitul și cu furchișă, cu doue 'ntr'o mână și totdeauna doue să fie 'n mână stîngă și cuțitul in dreapta, dîcînd iarăș următóreă:

Dómne, Tu-mi ajută,
 Maria maica sântă,
 Că nu impung prunul,
 Ci impung data lui (N. N.),
 Ca cine i-a fi rënduit de la Dđeu.
 Ca bărbat al seu —
 Ca să n'aibă stare, nice alinare.
 Ca apa pe mare.
 Să nu pótă dormi,
 Să nu pótă hodini,
 Să nu pótă lucrá,
 Să nu pótă cântá,
 La șurá, la câmp,
 La șes, la pădure.
 De loc să n'aibă pace,
 Să fie fără voie.
 Aibă visuri grele.
 Visuri neplăcute, (pe N. N.)
 Până n'o veni să-o sárute.
 — De nimic să nu aibă parte.
 Până cu N. N. se va întâlni,
 Cu ea va mâncá,
 Se vor incredință,
 Se vor cununá —
 Imbráțoșá, sárutá.
 Până atunci nu! nu! nu!
 Pace, hodiná să nu aibă.

Finind descântecul de mai sus, rupe o mlădiță din prun pe cât se pôte mai netedă, când se apropie de prun, ăice baba:

— Séra bună!

(Acest descântec numai nóptea se face, când dórme și apa — căci de te va vedé cineva, nu are nici o putere pe cel vrăciuit.) „Séra bună prunule!“ tot așa ăice până rupe de la trei pruni 3 smicele (mlădițe), dar când e la al 3-lea prun, după ce a rupt smicéua, aprinde periturile cele de cânepă, care le înfășurá 'n pěrul prunului la trupină — jos, unde începe baba descântecul:

Ajută-mi Dómne, Maria maica sântă,
 Că n'aprid periturile (posponițele) acestea.
 Ci aprid inima feciorului N. N.,
 Pe care-l doreșce fata N. N.

(Ori ăice numai: — Aprind inima feciorului cui i va fi „data“ și parte să aibă de soție pe N. N. fie fecior, fie vėduv, care-i va fi rënduit, să-i fie soțu.

Precum ard periturile aceste.
 Așá să ardă inima lui, așá! așá! așá!

Apoi vorbind impunge cu sula, cuțitul și cu furchița 'n periturile arděnd:

Nu impung periturile,
 Ci limba, capul,
 Privirile — urechile,
 Mánile, ochii și inima, —

Și tóte părțile și inchieturile aceluia, cui i-a fi „data“ și „ursita“ să ia de muere pe N. N.

Precum se topeșce, periturile de foc,
 Așá să se topescă și el de dorul ei;
 Precum fug ómenii de căni turbați,
 Așá să fugă el (N. N.) de altele,
 Și să vină la N. N. (fata.)

Finind cu prunii, ia smicelele, intră 'n casă, ia ciucortul (olul părăsit) cu apa cea luată prin pěr și apoi îl pune la foc după ce-l astupă bine cu fěn și pământ.

Apoi face foc bun, când e zămnata (clăbuci de jar) mai bună, atunci ia o mână de ovės și țipă 'n foc, acela apucă a plesni — și alte bóbe a sári 'n sus, ea tot întórce prin zămnată cu smicéua de prun, ăicěnd descântecul:

N'am țipat ovėsul in foc.
 Ci am țipat inima cui ii va fi „data“
 Să iee de soție pe N. N.,
 Așá să ardă inima lui ca ovėsul in foc.
 Așá să-i fie data și ursita să iee pe N. N.,
 Nu ferb ciucortul, ci ferb pe data lui N. N.

(Mi-a spus o descântătoare că ea cunóșce pe cum ferbe ciucortul, că fecior ori vėduv o va luá; de fluera, e fecior, iar de clocoteșce, numai duduind, cum ăice ea, e vėduv.)

Când clocoteșce ciucortul mai tare, ea ăice:

Precum clocoteșce ciucortul,
 Așá să clocotescă tóte măruntaiele lui N. N.
 Până nu va veni la N. N. să o iee de muere.

(Descântătórea ăice: că de va ferbe fără sémă ciucortul, atunci móre acel fecior pe care-l farmecá. Acestă babă, ce mi-a împărtășit acest descântec, ăice că odată i-a sárit olul de la foc — și ei cu toții au fugit din casă — ăice că tocmai atunci s'a întâlnit spiritușul ei cu al altei vrăjitóre.)

După acestea, baba ia ciucortul de la foc, dar de multe ori am pățit, că m'a agráit fata — da mai lasá-l o lécá, babă dragă, că póte că nu simțesce încă N. N. nimica.

După ce-l ia, îl lasá să se rėcoróscă la o parte.

Vrăjitórea in acestá vreme ia un blid, pune mărgelele fetei in el, apoi ia un cuțit, furchiță, sulá și lingurá și un grund de sare, cele trei mlădițe (smicele) cu cari a umblat in foc, cu tóte acestea merge unde se culcă cocoșul. (Fata încă de pe la ujină, ăice baba, duce cocoșul in tindă ca să fie la indemână in acea nópte, ca să nu se vėdă lumina pe afară — ori larma să-o audă vecinii, că atunci nu are rost descântecul.)

Mergěnd baba, unde e cocoșul, cu cele pomenite, — ajungěnd acolo începe iacá așá:

— Séra bună, cocoșul cocoșilor!
 — Noroc bun! (tot ea.)
 — Tu șcii điorii điorilor — međul noptilor,
 Cántarea cocoșilor — tréba gáinilor,
 Frica vulpilor, spaima și mirosul dihorilor.
 Tu șcii și de „data“ lui N. N.
 Tu i-o adă de unde va fi.
 Dusă și pusă,
 I-o adă pe máne sérá.

Apoi face cu cuțitul cruci in ciucort, ăicěnd:

Că de nu mi-i aduce,
 Cu cuțitul te-oiu tăié,
 Cu sare te-oiu sárá,
 Cu furchița te-oiu impunge.
 Cu pită te-oiu mâncá,
 Cu lingurá zama oiu adună,
 Dēcá pe máne sérá nu-l vei cotá.
 Auđi! auđi! auđi!

Astfel face in trei seri, mergând la cocoș și in toate trei diminețile se duce până 'n diuă la cocoș și-l intrăbă: făcut-ai? (ea raspunde: făcut.)

Că de nu vei fi făcută,
Cu cuțitul te-oiu tăia,
Cu sare te-oiu săra.
Cu furchița te-oiu impunge,
Cu lingura zama oi u adună,
Carne cu pită ț-oiu mână,
Dacă pe mâne séră nu-l vei cotă.
Audi! audi! audi!

După trei seri spune vrăjitoarea, că trebuie să vină fecior ori veduv la ei să vorbescă cu „Ea“.

Implinindu-se cele trei seri, sculele ce le-a folosit toate le țipă pe o apă curgătoare, unde s'a început descântecul.

Dacă in aceste trei zile nu vine doritul la „Ea“, atunci baba vrăjitoare merge noptea la prunul cel din urmă in grădină și légă după el ori un lanț — ori un poting face din nuele de mestécăn in giurul lui, — apoi făcându-ș un „ie“, pe care-l bate intre poting — ori lanț și prun — numai cât pôte, rostind cuvintele:

Așă să se strîngă inima 'n peptul teu (N. N.)
Precum strînge icul acesta 'ntre prun și poting;
Așă să te țini tu de N. N.

Cum se țin ochiurile de lanț unul de altul;
Așă să tragi tu la N. N. cum trag beutorii la crișmă,
Cum trag fiscarășii la păre,
Jucuțeei la vîndare,
Finanții la căldări,
Doctorii la bóle,
Popii la ingropăciuni,
Țiganii la mortăciuni
Și babele la minciuni.
Așă! Așă! Așă!
De nu-i veni pe mâne —
Să pei până luni,
De nu-i vré să faci...
Să mori de „mormaci“*

Fata se mai spélă in fine cu rachi u și îi dă să bé pe care-l iubeșce, atunci acela nu se pôte mai mult despărți de ea.

Acest descântec se face numai in trei seri și a-nume: marți nópte, joi și sâmbătă nópte, alta dată nu-i cu léc.

Acest descântec e cel mai plătit dintre toate descântecele, asemenea cel de „dragoste“, țice baba șciutóre.

(Vașcou, in Biharia.)

VASILIU SALA.

* Mormaci — vrăjitoarea nu șcie ce sînt — da nici eu.

SALON.

Pe gheață.

— Tabloul lui L. Davis. —

Iérna e 'n toiul ei. Un lînțoliu alb acopere pământul. Fulgi de zăpadă sbóră prin aer. Apele au inghețat și suprafăța lor lucie invită tinerimea la patinat...

Ce petrecere minunată!

Par că sîntem intr'un bal, unde părechile saltă vesel la sunetul muzicii. Decorurile inse nu séménă cu ale unui bal; căci in locul ghirlandelor verđi din sala de dans, flori albe de ger atérnă de pe arborii din giurul nostru; iar in mijlocul salei nu stau, ca 'n baturi, niște tineri bėtrâni cari nu mai jócă.

Imbrăcămintele încă difer și locul toaletelor de ilusion il ocupă niște blane drăguțe...

Una inse este aceeaș: veselía. In vârtejul jocului părechile fug, alérgă și dispar in cėtă, iar gardedamele remân la mal zgriburind de frig.

Risete vesele s'aud din depărtare și patinatórele se 'ntorc cu fața rumenă de frig și de... vorbe galante.

LITERATURĂ și ARTE.

Istoria Românilor de Xenopol. A început să iésă la Iași, in editura librăriei Șaraga „Istoria Românilor din Dacia Traiană“ de A. D. Xenopol, volumul I, care cuprinde istoria Daciei până la 270 după Chris-

tos. Intréga publicațiune, in ediție poporală, va cuprinde 12 volume și fiecare volum va costă numai câte 1 leu. Acésta ediție a fost revădută, adaogită și îndreptată conform cu noiele descoperiri făcute de la tipărirea ediției celei mari incóce. Volumul, dedicat Maj. Sale regelui României Carol I, este precedat de portretul autorului. Făcută acésta ediție poporală, ea ofere tuturor privilegiul d'a-și cumpără lucrarea dlui Xenopol.

Conferințe de patologie și bacteriologie. Conferințele publice la institutul de patologie și de bacteriologie din București vor incepe miercuri, la 24 ianuarie, la noue ore séra. Programul acestor conferințe va fi cel următor: 1, miercuri 24 ianuarie, profesor V. Babeș: despre microbi și despre importanța lor pentru sănătatea publică. 2, Sâmbătă 27 ianuarie, profesor V. Babeș: despre seroterapia diferitelor bóle. 3, miercuri 31 ianuarie, profesor V. Babeș: despre difterie. 4, Sâmbătă 3 februarie profesor V. Babeș: despre tuberculosă. 5, miercuri 7 februarie, profesor T. Ionescu: conformația esterióră a creerului. 6, Sâmbătă 10 februarie, profesor T. Ionescu: Circumvoluțiunile cerebrale. 7, Miercuri 14 februarie, profesor T. Ionescu: Conformațiunea internă a creerului. 8, Sâmbătă 17 februarie, T. Ionescu: Pedunculii și Protuberanța. 9, Miercuri 21 februarie, profesor T. Ionescu: Bulbul. 10, Sâmbătă 24 februarie profesor T. Ionescu: Cerebelul. 11, miercuri 28 februarie, profesor Obregia: Psihologia patologică a visiunei, a sensibilității, a sentimentelor. 12, sâmbătă 2 martie, profesor: Obregia: Psihologia patologică a audițiunii și a fonațiunii. 13, miercuri 6 martie, profesor Obregia: Psihologia patologică a sferei psihologice și a voinței. Feluri de obsesiune. 14, Sâmbătă 9 martie, profesor Obregia: Degenerescența mentală. 15, Miercuri 13 martie, profesor V. Babeș: Mėduva spinării. 16, Sâmbătă 16 martie, profesor V. Babeș: Bólele mėduvei. 17, Miercuri 20 martie, dr. Minovici: Antropologia criminală și responsabilitatea.

O revistă publicată de Români la Paris. A eșit de sub tipar la Paris primul numer al revistei

„Archives des sciences medicales“ sub direcțiunea dlor dri Toma Ionescu, Victor Babeș și N. Kalinderu și cu colaborațiunea a 65 de învățați din România, Germania, Austria, Anglia, Spania, Finlanda și Italia. Primul numer are întindere de un volum de 120 pagine.

Societatea istorică română din București a ținut în duminica trecută ședință. Cu asta ocaziune dl V. Andronescu a ținut o conferență despre „Vămile la Romani“.

Societatea Progresul Silvic din București a hotărât să țină în iarna acésta trei conferențe silvice. Prima se ține ađi la 27 ianuarie (8 februarie) cu care ocaziune dl N. R. Danilescu va vorbi despre Organizațiunea serviciului silvic; a doua va fi la 3|15 februarie când dl Rusescu va vorbi despre Proprietatea forestieră și drepturile care decurg dintr'ênsa; a treia la 10|22 februarie, dl P. Antonescu va face un Studiu comparativ asupra pădurilor din Austria.

Reviste și ȃiare. *Transilvania*, organul Asociațiunii transilvane, a apărut la 1 februarie sub redacțiunea dlui dr. Cornel Diaconovich. — *Prostia Română* va fi titlul unei reviste ilustrate, care va apăre ȃilele aceste la București, redactată de un comitet; secretar de redacție dl I. L. Caragiale. — *Dreptatea*, organ al dlui N. Fleva, are să iêsă în curênd la București. — *Munca*, ȃiar social-democrat sêptemânal, a reapărut la București. — *Legalitatea*, ȃiar conservator, a apărut la Giurgiu.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Teatrul Național din București. Dl Ventura scrie în „*Țimpul*“ un articol din care reproducem următoarele: Ne plângem că teatrul nostru național merge reu. Sânt unii care impută acésta decadență lipsei de autori și de actori; cu alt privilegiu voiu trată acésta cestiune pe larg, ea merită un studiu amênușit, căci nu e destul de a constată asemenea lipsuri, ci trebuie studiate cauzele care le produc. Este inse un lucru primordial, un ce elementar în materie de teatre ale statului; acest lucru este de a se stabili odată pentru totdeauna menirea unei scene subvenționate. Teatrul nostru național are menirea impusă de lege de a favoriza dezvoltarea artei pămêntene, fie pe têrêmul dramatic, fie pe cel musical. Nu e vorba, e cam greu de a concentra ambele ramure într'un singur local și sub o singură direcțiune, dar în fine, facem ce putem în limitele mijlôcelor nôtstre. Ceea inse ce sântem obligați a face este ca teatrul subvenționat de stat să fie exclusiv rezervat reprezentațiunilor trupelor româneșci. Numai o singură excepciune se pôte admite, când e vorba de o trupă străină de prima forță, care pôte servi de școlă artiștilor nostri. Nu pot inse înțelege ca societatea dramatică sêu mai bine acei cari o conduc să facă din Teatrul Național o scenă internațională, un fel de întreprindere cu un șir de trupe străine care fără a prezenta o mare valôre artistică prin niște prefuri enorme și store din punga publicului o mare parte din banii cari ar trebuî să serve la încurajarea artei române. Știu că mi se va obiecă că fac șovinism și că șovinismul nu e la locul seu în materie de artă. Voiu răspunde că din contră, o dosă de șovinism este necesară, este chiar indicată în materie de artă și mai ales pentru țêrile mici unde artele sânt încă în fașă și au absolută nevoie de încurajare. Internaționaliștii noș-

tri n'au decât să privessă la ceea ce s'a petrecut și se petrece în tôte țêrile și se vor convinge că am dreptate. Ca să nu merg mai departe, să privescă la cele ce se petrec la Peșta. Acum trei-ȃeci de ani Ungurii erau mult mai înapoiți decât noi în materie teatrală; dar au făcut jertfe imense ca stat și ca particulari, au susținut scena lor națională prin tôte mijlôcele, în fine, au izbutit să creeze o artă națională, pe când noi am dat înapoi și tindem din ce ce în ce a ne internaționalisă în materie de artă. Ne plângem că teatrul nostru merge reu! Pentru Dumnezeu! Cum să nu mêrgă reu decât ne facem singuri concurență în propriul local al artei nôtstre pămêntene? Cum voim ca publicul să mai vie la reprezentațiunile artiștilor români, cari devin din ce în ce mai rare, pentru că teatrul este ocupat de trupe străine, când scena Teatrului Național ne dă o serie de reprezentațiuni ale unor anteprenori ce vin cu artiști de frunte, precedați de o reclamă teribilă? In asemenea condițiuni, ce mai rămâne pentru scena națională? Ce autori se pot riscă a scrie piese româneșci pentru un teatru în care nu se jôcă româneșce decât de vr'o opt ori pe lună și restul ȃilelor este ocupat de trupe străine și de baluri? Astfel înscripțiunea de Teatru Național devine o derisiune, căci ea este numai eticheta care acoperă o societate de întreprinderi internaționale.

Concertul românesc din Cluș, arangiat de tinerimea română, la 3 februarie n., a avut următorul program: 1, Vidu! „Serenadă“, corul tinerimii; 2, Mendelsohn: Aria din „Paulus“, cântare solo, dl Isaia Popa; 3, Eminescu: Fragment din Satira III, predată de dl Aurel Ciortea, stud. în filosofie; 4, Weber: Aria din „Robin des bois“, cântare solo, de dra Silvia Tămăș; 5, Chopin: „Ballada“ F-mol, piano solo, de dra Ana Popp; 6, a) Dima: „Mieșul nopții“, romanță, b) Schulmann: „Doi granadiri“, cântare solo, dl Isaia Popa; 7, a) Godard: „Berceuse“, b) Popper: „Tantarella“ violoncello, dra Leontina Gărtner; 8, Porumbescu: „Iêrna“, corul tinerimii.

Concert și teatru 'n Cacova. Corul vocal românesc din Cacova lângă Oravița a dat acolo în duminica trecută un concert în care s'au cântat compoziții de Vidu, Flondor și Vasilescu. Apoi s'a jucat piesa „Cărlanii“ de Const. Negruzzi. Serata s'a încheiat cu dans.

Concert în Jupani. Corul vocal de plugari din comuna Jupani, în comitatul Caraș-Severin, va da acolo la 14 februarie n. concert, cântând și declamând. După concert va urmă dans.

Concert la Foeni. Corul vocal gr. or. român din Foeni va da la 9 februarie n. concert acolo, sub conducerea învățatorului Procopiu Simion. Se vor cântă și declamă, între altele se va cântă și „Cisla“ de Porumbescu. După concert se va reprezintă piesa „Gratulația“. In urmă va fi dans.

Concert în Pesac. Corul vocal din Sat-Chinez a dat în duminica trecută un concert în Pesac, cântând diferite compoziții de Vidu, Brătescu, Adam și Perne. După concert a urmat dans.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Știri bisericeșci și școlare. Dl Gr. G. Tocilescu a început vineri la 19|31 ianuarie cursul de arheologie și antichități la universitatea din București. Dsa

espune formele artistice ale eroilor și zeilor greci; in orele de seminarium va vorbi despre Ceramica greacă, explicând vasul François. — *Dl Andrei Pop* in sâmbăta trecută a fost promovat de universitatea din Budapesta la gradul de doctor in drept.

Școlile granițarești vor devini școle comunale. Schimbarea acésta se face in urma unei „hotăriri prea innalte“. Reprezentantii foștilor grănițeri din regimentul I au ținut de curând o adunare la Sibiiu, sub președinția dlui br. Ursu. Guvernul a fost represintat prin br. Szentkereszty, comitele suprem al Hunedorei. Reprezentantii, prin raportorul dl dr. A. Bunea, au arătat că hotărîrea acésta crează grănițerilor o stare unică in felul ei, căci de o parte ei susțin școlile, de alta li se ia ori ce drept de dispunere asupra lor. Comisarul a oprit discuțiunea și a cerut ca adunarea să aducă hotărîre relativă la predarea școlilor. Ministrul a pus termen de 4 săptămâni, adica pe 20 februarie.

Invățământul public in România. Dl Petru Poni, ministrul cultelor și instrucțiunii publice in România, a presintat in consiliul de ministri planul reformei invățământului public in România. Consiliul a și admis in bugetul anului viitor să se creeze un fond de cinci milioane lei, ca prima rată, pentru inființarea unei casse a școlilor. Conform planului presintat de dl Poni, invățământul are să fie gratuit, școla se va intretine și invățatorul se va plăti de cătră stat, in toate cătunele unde sunt cel puțin 40 de școlari se va inființa câte o școlă. Cassa școlilor va avé 30 de milioane, care se va votă in 6 ani după olaltă in rate de câte cinci milioane; va mai avé apoi și alte venite menite pentru scopul acesta.

C E E N O U ?

Hymen. *Dl Cornel Abrudan*, absolvent de teologie al diecesei gr. c. de Oradea-mare, la 6 l. c. s'a cununat cu dșora Luisa Feier, fiica preotului Petru Feier din Aușeu in Biharea. — *Dl Laurian Vodă*, absolvent de teologie, se va cunună cu dșora Maria Popșor la 9 februarie in Ormenișul-de-Câmpie. — *Dl Stefan Budai* și dșora Elena Bogariu se vor cunună la 9 februarie in Ianova. — *Dl Augustin Sabo*, absolvent de teologie al diecesei gr. c. de Oradea-mare, s'a cununat cu dșora Mărióra Paladi, fiica dlui Samuil Paladi, proprietar in Borodul-mare.

Institute de credit. *Ardeleana*, institut de credit și economii in Orăștie, se va intruni in adunare generală la 20 februarie. Din bilanțul publicat scótem următorele: capital social 100.000 fl., profit curat 21.513 fl. 58 cr. — *Făgetana* din Făget se va intruni in adunare generală la 28 februarie n. Bilanțul publicat arată capitalul social cu 100.000 fl., profitul curat cu 15.571 fl. 32 cr.

Necrológe. *Lucretia Selăgianu*, fiica dlui Dimitrie Selăgianu, avocat in Tășnad, a incetat din viață la 4 februarie, in etate de 16 ani, lăsând in doliu neconsolabil pe părinții sei. — *Ioan Traian Negreanu*, rigorosant in medicină, fiul dlui Dimitrie Negreanu, comerciant in Beinș, a repausat la Viena in etate de 33 ani, la 1 februarie. — *Dr Simeon Caián*, medic montan in Reșița-montauă, a murit la 2 februarie, in etate de

61 ani. — *Ema Bogdan n. Bojinca*, soția dlui George Bogdan, notar in Prilipeți, a repausat la 21 ianuarie, in etate de 35 ani.

C A R N E V A L .

Diarul carnevalului. 11 februarie, bal la Buteeni; 11 februarie, bal filantropic la Blaș; 11 februarie, balul Societății academice Junimea din Cernăuți; 15 februarie, bal la Recița-montană.

Bal la Blaș. La 11 februarie se va ține la Blaș un bal filantropic in folosul fondului pentru ajutorarea studenților săraci in cas de bôlă, in sala otelului „Univers“. In fruntea comitetului arangiator stau dnii: Alexandru Uilăcan președinte, Nic. Popescu cassar, Iacob Mureșianu secretar.

Serată dansantă la palatul din București. In săptămâna trecută a fost la palatul din București prima serată dansantă. Serata a fost foarte animată. Au asistat in total 513 persoane. Principele Ferdinand și principesa Maria, fiind in doliu din cauza morții prințului de Battenberg, n'au luat parte la acésta serată. Curtea regală a dat la 25 ianuarie (6 februarie) a doua serată dansantă. Cea din urmă va fi la 1/13 februarie.

Bal la Cernăuți. Societatea academică Junimea din Cernăuți va arangia acolo la 11 februarie bal in sala Societății filarmonice. Presidentul de onóre e dl dr. Iancu cav. de Zotta, presidentul comitetului arangiator dl George br. Vasilco, presidentul Societății dl Victor br. Vasilco.

Bal românesc in Dobra. Pentru astăzi sâmbătă la 8 februarie n. s'a anunțat la Dobra un bal românesc, in sala otelului la Husar, in folosul bisericii gr. or. române de acolo. In fruntea comitetului arangiator stau dnii dr. Laurențiu Petric, Adam Leșnican și Iosif Petroviciu.

Bal la Recița-montană. Reuniunea română de lectură din Recița-montană arangiază acolo la 15 februarie n. bal in sala otelului Clemens.

Balul cogiocarilor din Lugoș. Măestri cogiocari din Lugoș dau acolo astăzi sâmbătă la 8 februarie bal in sala otelului Concordia, in folosul bisericii române gr. or. de acolo.

D'ale casei.

Ouțele sânt așa de rari in acest sezon, încât prin orașe se vënd cu 10 bani bucata. Cel mai bun mijloc pentru a păstră multă vreme ouțele prospete e următorul: A se ține ouțele in apă de var și pentru ca să nu ia cu timpul gustul calcei, să se mărescă densitatea apei adăogând 6 la 100 sare. Ouțele ținute astfel sânt după 6 luni tot așa de bune ca decă ar fi ouate din acea di.

Călindarul săptămânei.

Duminea lăsatului de carne. Ev. dela Matei. c.25. gl. 3 a inv. 3.			
Diua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sórele.
Duminea 21	Cav. Efrem Sirul	9 Apolonia	7 16: 44
Luni 22	Ad. môsc. Par. Ignatie	10 Scolastica	7 14: 48
Marți 30	+ SS. Vas. și Ioan	11 Eufrosina	7 12: 46
Mercuri 31	SS. Ciril și Ioan	12 Eulalia	7 10: 50
Joi 1	Mart. Trifon	13 Benedict	7 8: 42
Vineri 2	+ Intimp Dnlui	14 Velentin	7 4: 55
Sâmbătă 3	S. Simeon	15 Faustin	7 6: 45

Proprietar, redactor respunďător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LĂNG IN ORADEA-MARE.